

Šiandien internetas tapo neatsiejama mūsų **vaikų** gyvenimo dalimi. Jie bendrauja, mokosi, dalijasi informacija ir kuria internete. Tačiau labai svarbu, kad tėvai atkreiptų dėmesį į tai, kokia veikla jų vaikai užsiima internetinėje erdvėje bei kokios gali būti teisinės pasekmės dėl netinkamo elgesio internete.

Kviečiame susipažinti su labai naudinga Lietuvos policijos parengta informacija:

<https://policija.lrv.lt/lt/naujienos/parengtas-vaiku-saugumo-klausimynas/>

Kyla sunkumų dėl vaiko elgesio, mokymosi, mokyklos lankymo, žalingų įpročių ar priklausomybių?

Kviečiame nelikti su savo problemomis vieniems. Visada yra išeitis ir visada galime imtis veikti. Svarbu „mažai bėdai“ neleisti užaugti „didelei“. Nenumenkinkim mažų vaiko netinkamo elgesio apraiškų, sunkumų, nes dažniausiai tai ir būna didelių problemų pradžia. Pasitarkim!

Tarpinstitucinio bendradarbiavimo
koordinatorė

(pagalba vaikui ir šeimai)

Tel.: +370 41 501 521; +370 681 300 44

El. p. loreta.matoliene@siauliuraj.lt

Už konsultacijas ruošiant informaciją dėkojame **Julijai Bagrovai**, Šiaulių AVPK Kriminalinės policijos informacijos analizės skyriaus vyriausiajai tyrėjai, ir **Donatui Verkiui**, Šiaulių AVPK Šiaulių miesto ir rajono PK bendruomenės pareigūnui.

Vaikams ir tėvams apie rimtus dalykus paprastai

Saugumas elektroninėje erdvėje,
atsakomybės ir pagalba

2024 m.

Jeigu **VAIKAS** padarė administracinio nusižengimo požymių turinčią veiką arba nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių turinčią veiką, tačiau šios veikos padarymo metu nebuvo sukakęs LR ANK arba LR BK numatyto baudžiamojo amžiaus (nėra sukakę 16 metų arba, atskirais atvejais, 14 metų), kitaip tariant – nesulaukęs amžiaus, nuo kurio atsiranda administracinė atsakomybė arba baudžiamoji atsakomybė už jo padarytą veiką, policijos pareigūnai, atlikę tyrimą, informaciją perduoda Šiaulių rajono savivaldybės merui.

Pažeidimas ir papildomai apie vaiką surinkta charakterizuojanti ar reikšmės turinti medžiaga apie vaiką nagrinėjama ir vertinama **Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisijoje**. Į komisijos posėdį kviečiamas vaikas ir jo tėvai (ar kiti įstatyminiai atstovai) ir sprendžiamas klausimas dėl:

➤ Vaiko minimalios priežiūros priemonės (MPP) vaikui skyrimo;

➤ Vaiko vidutinės priežiūros priemonės (VPP), t. y. apgyvendinimo socializacijos centre, skyrimo;

➤ Koordinuotai teikiamų paslaugų vaiko įstatyminiams atstovams ir (ar) vaikui skyrimo.

Plačiau apie tai skaitykite:

<https://siauliuraj.lt/struktura-ir-kontaktine-informacija/administracija/1058/tarpinstitucinio-bendradarbiavimo-koordinatorius-pagalba-vaikui-ir-seimai/d29>

Norime priminti, kad tėvai turi pareigą rūpintis savo vaikų ugdymu ir jų veiklos priežiūra internete. Taip pat svarbu, kad vaikai būtų mokomi tinkamai naudotis internetu, suprastų atsakomybę už savo veiksmus ir žinotų, kokios yra pasekmės už netinkamą elgesį.

Kaip padėti vaikams saugiai naudotis internetu:

➤ Reguliariai kalbėkite su vaikais apie interneto saugą, pabrėždami, kas yra tinkamas ir netinkamas elgesys internete.

➤ Mokykite vaikus atpažinti netinkamą turinį ar elgesį ir pranešti jums, jei susiduria su tokia situacija.

➤ Naudokite technologijas, tokias kaip tėvų kontrolės priemonės, kurios padeda stebėti vaikų veiklą internete.

Labai SVARBU vaikui padėti suprasti, kad visa jo veikla internetinėje erdvėje yra fiksuojama ir lieka net vaikui ją ištrynus / išvalius istoriją.

Įvairiausios žaidimų platformos, paieškų svetainės, programėlės (*TikTok, Facebook, Snapchat, WhatsApp, Viber, Telegram* ir kt.) dėl netinkamo turinio yra stebimos atitinkamų tarnybų.

Pvz., NCMEC (Nacionalinis dingusių ir išnaudojamų vaikų centras) policijos pareigūnams atsiunčia IP adreso numerį ir jo valdytojo duomenis, kai internetinėje erdvėje yra fiksuojami pornografinio turinio dalykai. Pvz., vaikas per programėlę ar el. paštu išsiuntė kitam vaikui nuogo kūno, tam tikrų nuogo kūno dalių nuotraukas ir pan. Šie duomenys (susirašinėjimas, fotonuotraukos ar vaizdai) yra užfiksuojami ir perduodami policijos pareigūnams.

Taip pat gali būti baudžiama už visus netinkamus vaizdus ar įrašus patyčių, grasinimo, persekiojimo, neapykantos ir kt. temomis.

Dažniausiai pasitaikantys vaikų pažeidimai pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą:

492 str. Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatyme nustatytas tabako gaminių ar susijusių gaminių vartojimo ar jų turėjimo ribojimo pažeidimas, pastatų (butų) arba patalpų savininkams ar kitų daiktinių teisių turėtojams nustatytų reikalavimų nevykdymas.

485 str. Alkoholinių gėrimų vartojimas ar turėjimas, kai tai daro jaunesni negu dvidešimt metų asmenys.

108 str. Smulki vagystė, sukčiavimas, svetimo turto pasisavinimas ar iššvaistymas.

481 str. Nedidelis viešosios tvarkos pažeidimas (necenzūriniai žodžiai ar gestai viešosiose vietose, įžeidžiamas kibimas prie žmonių, kiti tyčiniai veiksmai, kuriais siekiama pažeisti viešąją tvarką ir žmonių rimtį).

428 str. Pėsčiųjų ir kitų kelių eismo dalyvių padarytas Kelių eismo taisyklių pažeidimas.

Naudinga informaciją apie saugumą elektroninėje erdvėje:

<https://www.draugiskasinternetas.lt/>

<https://www.mediavaikai.lt/lt>

Pasitaikantys vaikų pažeidimai pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą:

154 str. (Šmeižtas) – už melagingą, žeminančią informaciją apie kitus asmenis.

167 str. (Neteisėtas informacijos apie privatų asmens gyvenimą rinkimas) – už asmeninių duomenų rinkimą ir viešinimą be sutikimo.

170 str. (Kurstymai neapykantai, diskriminacijai ar smurtui) – už neapykantos kurstymą arba skatinimą prieš tam tikras žmonių grupes dėl rasės, tautybės, religijos, lyties ir kitų požymių.

198 str. (Neteisėtas prisijungimas prie informacinių sistemų) – už neteisėtą prisijungimą prie kitų asmenų paskyrų arba informacinių sistemų.

309 str. (Pornografinio turinio platinimas) – už pornografinio turinio laikymą, platinimą ar perdavimą kitiems asmenims, ypač jei turinyje vaizduojami nepilnamečiai asmenys. Už šiuos veiksmus gresia baudžiamoji atsakomybė jau nuo 16 metų, o kartais – net nuo 14 metų, priklausomai nuo veikos pobūdžio. Taip pat svarbu atkreipti dėmesį, kad už pornografinės medžiagos laikymą ar platinimą, kurioje vaizduojami nepilnamečiai, atsakomybė dar griežtesnė.

145 str. (Grasvinimas nužudyti ar sunkiai sutrikdyti žmogaus sveikatą) – už grasinimus nužudyti, sužaloti ar kitaip fiziškai pakenkti kitam asmeniui. Tai galioja net ir tuomet, kai grasinimas perduodamas per socialinius tinklus, el. laiškus ar kitomis el. priemonėmis.

140 str. (Fizinio skausmo sukėlimas ar nežymus sveikatos sutrikdymas) – jei grasinimai perauga į fizinius veiksmus ar smurtą, baudžiamoji atsakomybė tampa dar rimtesnė.

284 str. Viešosios tvarkos pažeidimas.

178 str. Vagystė.

187 str. Turto sunaikinimas ar sugadinimas.